

① ELHEKETA: ASTE HUNTAKO SOLASGAIA

- 1- Gizon xahamak zer egiten zuten eskual hitzak?
- 2- Idazlariek zer egiten zuten deitoratzen da? latintzeko?
- 3- Zer eraiten dauke burujarpenak?

I

BADAKIGU ESKUARA. 3

Gizona deithuko zuten gizonus; emaztea, emaztus; ogia, ogius; ura, urus... Holaxet egiten zituen izen guziak. Haurkeria zela emazue; bainan zer behar zen gehiago haurren jostarazteko?

Hori ber-bera da gutartean gerthutzen; ez eskuaratik latincrat bihurtzen ditugulakotz hitzak, bainan ba frantsesetik eskuararat. "ehialako" xaharrak eskuarazko hitzei latintzeko us hura emaiten zioten bezala dute gutarik anhitzek (bai, anhitzek!) franxi-mant⁹ hitz batzuen ondotik ezartzea a bat. Eta gero zernahitarik eskuara eginen derautzute.

Ez da baxharrak egungo makhurra; ez zorrigaitzez! Aspaldikoa da. Holaxet eginak dire hitz frantses-eskuarazko hauk: *besta*¹⁰, *jileta*¹¹, *pantalona*, *banka*¹², *borta*¹³.

Gure arbaso eskualdunek erraiten zuten soineko hoientzat: *gainekoa*, eta ez *besta*, *barnekoa*, eta ez *jileta*; *galtzak*, eta ez *pantalonak*.

Artetik erran dezadan, soineko eta oinetako guzien izenak eskuktarik joanak ditugu. Nehork ez du kasik gehiago aiphu gizonentzat *gainekorik* ez *barnekorik*, ez *manpulisik*¹⁴; ez eta emazteentzat *zairarik*¹⁵.

Athorra-has¹⁶ gelditzera doa gure eskuara gaixoa. Ezen athor-raren izena baizik ez zauku jadanik gelditzen eskuara garbizko-
Hura galduz geroz, debruak ereman du Manex. Buluz-gorri¹⁷ beharko da ibili, edo españolez, frantsesez eta anglesez apha-in-du.

III ADITZ IKASKUNTZA

31. Emaiten zioten 32 Eginen derautzute
33. Erran dezadan 34 Gelditzera doa.

31. UKAN - Conjugaison à dble cplt. - Indic. Impo.

CDS	I-Hari = à lui	C.I.S
Nik nion	= je le lui avais	
Zuk zinion	= vous le lui aviez	
Harek zion	= il le lui avait	
Guk ginion	= nous le lui avions	
Zuek zinioten	= vs le lui aviez	
Heiek zioten	= ils le lui avaient	
	<u>Heieri = à eux</u>	

Nik Neien	= mien = je le leur avais
Zuk Zineien	= zinien = vous le leur aviez
Harek Zeien	= zien = il le leur avait
Guk Gineien	= ginien = nous le leur avions
Zuek Zinieten	= zinieten = vous le leur aviez
Heiek Zieieten	= zieten = ils le leur avait
Emaiten neien	= Emaiten mien = je le leur donnais

32. UKAN - Conjugaison à dble cplt. - Indic. Présent

CDS	Zuri = à vous	C.I.S.
Nik dauzut	= je vous l'ai	
Harek dauzue	= il vous l'a	
Guk dauzugu	= nous vous l'avons	
Heiek dauzute	= ils vous l'ont	
	<u>Zueri = à vous</u>	<u>C.I.P</u>
Nik dauzuet	= je vous l'ai	
Harek dauzue	= il vous l'a	
Guk dauzugu	= nous vous l'avons	
Heiek dauzute	= ils vous l'ont	

33. UKAN - Subjonctif. Présent

Objet: singulier	Objet pluriel
Nik Ukan dezatan = que je l'aie	H. Ukan ditzatan = que je les aie
Hik " dezatan = que tu l'aies	H. " ditzatan = que tu les aies
Zuk " dezatan =	Z. " ditzatan = que vs les ayez
Harek " dezatan =	H. " ditzatan = qu'il les ait
Guk " dezatan =	G. " ditzatan = que ns les ayons
Zuek " dezatan =	Z. " ditzatan = que vs les ayez
Heiek " dezatan = qu'ils l'aient	H. " ditzatan = qu'ils les aient